

NICOLAS BARREAU

TAMMI

Rakkaus- kirjeitä Montmartrelle

Nicolas Barreau:

Rakkausromaanin resepti (2010, suom. 2013)

Pieni elokuvateatteri Pariisissa (2012, suom. 2014)

Meillä on aina Pariisi (2014, suom. 2015)

Pienten ihmeiden kahvila (2016, suom. 2020)

Rakkauskirjeitä Montmartrelle (2018, suom. 2021)

Nicolas Barreau

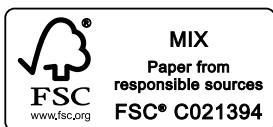
RAKKAUSKIRJEITÄ
MONTMARTRELLE

SUOMENTANUT KRISTIINA VAARA

TAMMI

HELSINKI

Heinrich Heinen runon sivulla 33 on suomentanut Valter Juva.
Heinrich Heinen runon sivulla 76 on suomentanut Oskar Uotila.
Katkelman *Taikahuilun* libretosta sivulla 173 on suomentanut Juhani Koivisto.

Saksankielinen alkuteos *Die Liebesbriefe von Montmartre* ilmestyi 2018.

Copyright © Thiele Verlag, 2018

All rights reserved by and controlled through Thiele Verlag.

This Agreement by arrangement with Thiele Verlag and SalmaiaLit.

Suomenkielinen laitos © Kristiina Vaara ja Tammi 2021

Tammi on osa Werner Söderström Osaakeyhtiötä.

Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-1818-2

*Äidilleni,
joka näytti minulle Heinrich Heinen haudan.
Ja niin paljon kaikkea muuta
mitä en koskaan unohda.
Kiitos kaikesta.*

*Oi rakkaani, tule,
jotta olisit taas omani
niin kuin kerran toukokuussa.*

Prologi

Montmartrella, tuolla kuuluisalla Pohjois-Pariisin kukkullalla, missä turistit tungeksivat Place du Tertre -kadulla keskinkertaisia kuvia kankaalle maalaavien katutaiteilijoiden seassa ja missä rakastavaiset kuljeksivat keväisin käsi kädessä halki ruuhkaisten katujen ja asettuvat lopulta hiukan hengästyneinä Sacré-Coeurin portaille katselemaan hämmästyneinä tätä kaupunkia, joka hehkuu vaaleanpunaisena vielä hetken ennen kuin yö laskeutuu – siellä sijaitsee myös hautausmaa. Hyvin vanha hautausmaa, jolla sorapolut ja pitkät varjoisat kujat kiemurtelevat lehmusten ja vaahterapuiden alla, ja kujilla ja haudoilla on nimet ja numerot niin kuin ihan oikeassa pienessä kaupungissa. Hyvin hiljaisessa kaupungissa. Osa täällä lepäävistä ovat kuuluisia, toiset taas eivät sinne päinkään. Joitakin hautoja koristavat taiteelliset muistomerkit ja pitkiin kivisiin kaapuihin verhotut enkelipatsaat, jotka kurkottavat käsivarsiaan viehkeästi ja kohottavat katseensa ylöspäin.

Tummahiuksinen mies kävelee hautausmaalla. Hän pitää pientä poikaa kädessä ja pysähtyy haudalle, jonka vain harvat tuntevat. Vainaja ei ole mikään merkkihenkilö. Ei kirjailija, ei muusikko eikä taiteilija. Ei myöskään kamelianainen. Vain eräs, jota rakastettiin kovasti.

Marmorisella jalustalla seisova pronssienkeli on edelleen yksi tämän paikan kauneimmista. Enkeli katsoo miestä vakavana, tyyneenä, ja pitkät hiukset kehystävät hänen kasvojaan niin kuin tuuli puhaltaisi takaapäin. Mies seisoo paikallaan, ja lapsi juoksentelee hautojen välissä jahdaten värikkäitä siipipareja.

”Katso, isä, perhonen”, lapsi hihkuu. ”Eikö olekin ihanaa ja ihmeellistä?”

Mies nyökkää tuskin havaittavasti. Hänestä mikään ei ole enää ihanaa, ja ihmeisiin hän ei enää usko. Kuinka hän osaisi aavistaa, että täällä, juuri tällä paikalla, tapahtuisi pian jotain niin hienoa, että se todella tuntuisi ihmeeltä. Vielä nyt hän arvelee olevansa onnettomin ihminen maan päällä.

Hän tapasi vaimonsa Montmartren hautausmaalla. Heinrich Heinen haudalla, viisi vuotta sitten. Oli valoisa toukokuun päivä, ja se oli alku, alku sellaiselle, joka on ollut peruuttamattomasti ohi jo vähän aikaa.

Mies katsoo viimeisen kerran pronssienkeliä, joka kantaa tuttuja piirteitä. Mies kirjoittaa salaa kirjeitä. Mutta siihen, mitä pian tapahtuisi, hän ei ole valmistautunut. Hän on niin valmistautumaton kuin ihminen ylipäänsä voi olla onneen tai rakkauteen. Ja silti niistä kumpikaan ei koskaan lakkaa olemasta. Kirjailijana hänen kyllä pitäisi tietää se.

Miehen nimi on Julien Azoulay.

Ja Julien Azoulay olen minä.

1

Maailma ilman sinua

Olin juuri istunut pöydän ääreen, jotta voisin pitää lupaukseni ja viimeinkin, viimeinkin kirjoittaa Hélénelle, kun ovikello soi.

Päätin olla välittämättä soitosta, ruuvasin mustekynän päättäväisesti auki ja annoin sen liukua valkoisella paperiarkilla vasemmalta oikealle. ”Rakas Héléne”, kirjoitin ja tuijotin sitten avuttomana näitä kahta sanaa, jotka näyttivät yhtä eksyneiltä kuin minusta oli tuntunut viime viikkojen ja kuukausien aikana.

Mitä kirjoittaa ihmiselle, jota on rakastanut yli kaiken ja jota ei enää ole? Jo lupauksen antaessani olin aavistanut, että se oli älytöntä.

Mutta Héléne oli vaatinut. Ja kuten aina, jos vaimoni sai jotain päähänsä, hänelle oli vaikea väittää vastaan. Lopulta hän kuitenkin voitti. Héléne oli hyvin voimakastahtoinen. Vain kuolemaa hän ei pystynyt voittamaan. Sen tahto oli ollut vielä vahvempi kuin hänen tahtonsa.

Ovikello soi uudestaan, mutta minä olin jossain kaukana.

Hymyilin katkerasti ja näin silmissäni hänen kalpeat kasvonsa ja vihreät silmänsä, jotka näyttivät päivä päivältä suuremmilta hänen aina vain pahemmin lommolla olevien poskiensa yllä.

”Haluan että kirjoitat minulle kolmekymmentäkolme kirjettä kuolemani jälkeen”, hän oli sanonut ja katsonut minua kiihkeästi. ”Yhden kutakin elinvuottani kohden. Lupaa minulle, Julien.”

”Mutta mitä hyötyä siitä olisi?” vastasin. ”Ei se sinua henkiin herätä.” Tuolloin olin suunniltani pelosta ja kärsimyksestä. Istuin Hélénen sängyn reunalla yötä päivää, pitelin häntä kädestä enkä halunnut, en osannut kuvitella elämää ilman häntä.

”Miksi kirjoittaisit kirjeitä, joihin en kuitenkaan koskaan saisi vastausta? Sehän olisi täysin turhaa”, jatkoin hiljaa.

Hän ei tuntunut edes kuulevan vastalauseitani. ”Kirjoitat nyt vain. Kirjoitat minulle, millainen maailma on ilman minua. Kirjoitat minulle itsestäsi ja Arthurista.” Hän hymyili, ja silmäni täyttyivät kyyneleistä.

”Se ei varmastikaan ole turhaa. Luota minuun. Ja olen varma, että lopulta sinulle vastataan. Sitä paitsi aion – missä sitten olenkaan – lukea kirjeesi ja pitää sinua silmällä.”

Pudistin päätäni ja nyyhkäisin.

”En pysty, Héléne, en vain pysty!”

Enkä tietenkään tarkoittanut niitä kolmeakymmentäkolmea kirjettä, vaan aivan kaikkea. Koko elämäni ilman häntä. Ilman Héléneä.

Hän katsoi minua hellästi, ja hänen katseensa myötätunto särki sydämeni. ”Voi sinua parkaa, rakkaani”, hän sanoi, ja tunsin, miten vaivalloista hänelle oli puristaa kättäni rohkaisevasti. ”Sinun on nyt oltava vahva. Sinun täytyy huolehtia Arthurista. Hän tarvitsee sinua niin paljon.” Ja sitten hän toisti sanat, joita oli toistellut lannistavan diagnoosin jälkeisinä viikkoina useita kertoja ja mistä hän, toisin kuin minä, selvästi sai voimaa kohdata loppunsa tyynesti:

”Kaikkihan me kuolemme, Julien. Se on täysin normaalia ja kuuluu elämään. Minulle se vain tapahtuu vähän aikaisemmin. En ole siitä mitenkään onnellinen, usko pois, mutta niin se nyt vain on.” Hän kohautti avuttomasti olkiaan. ”Tule tänne ja anna minulle suukko.”

Pyyhin punertavanvaaleita hiussuortuvia hänen otsaltaan ja painoin suudelman varovasti hänen huulilleen. Hänestä oli tullut niin hauras aivan liian lyhyen elämänsä viimeisten kuukausien aikana, ja kun halusin häntä varovasti, pelkäsin aina, että jotain menee rikki, vaikka kaikki olikin jo särkynyt. Kaikki paitsi hänen rohkeutensa, se oli paljon vahvempi kuin minun.

”Lupaa minulle”, hän sanoi jälleen, ja huomasi hänen silmiensä kiiltelevän. ”Lyön vetoa, että kun olet kirjoittanut viimeisen kirjeen, elämäsi tulee kääntymään parempaan suuntaan.”

”Pelkäänpä, että tuon vedon sinä häviät.”

”Toivottavasti en.” Tietäväinen hymy värjyi hänen kasvoillaan, ja hänen silmäluomensa värähtelivät. ”Ja sitten haluan sinulta valtavan ruusukimpun – suurimman, mitä koko pirun Montmartren hautausmaalla on.”

Sellainen Hélène oli. Hän sai toisen nauramaan vielä pahimmallakin hetkellä. Minä itkin ja nauroin, hän ojensi minulle hennon kätensä, minä tartuin siihen ja annoin hänelle sanani.

Kirjailijan sanan. Hän ei ollut kuitenkaan sanonut mitään siitä, milloin minun tulisi kirjeet hänelle kirjoittaa. Ja niin lokakuu kääntyi marraskuuksi ja marraskuu joulukuuksi. Surullinen kuukausi seurasi toistaan, vuodenaika muutti niiden ulkoasua, mutta minulle kaikki oli yhtä ja samaa. Aurinko oli pudonnut taivaalta, ja minä elin mustassa aukossa, jossa ei ollut enää sanoja. Sitten olikin jo

maaliskuu, enkä ollut vielä kirjoittanut yhtään kirjettä. En yhtä ainoaa.

Ei niin, ettenkö olisi yrittänyt. Halusin kyllä pitää lupaukseni, sehän oli loppujen lopuksi Hélénen viimeinen toive. Paperikorini oli täynnä rytistettyjä arkkeja, joihin oli kirjoitettu joukko lauseita, joita en ollut saanut päätettyä. Sellaisia lauseita kuin:

Rakkaimpani Héléne, koska sinua ei enää ole, minulla ei ole mitään...

Rakas, olen väsynyt kärsimykseen ja pohdin yhä useammin, onko elämä ylipäänsä...

Rakas, löysin eilen sen pienen lumisadepallon, jonka toimme Venetsiasta. Se oli yöpöytäsi laatikon perukoilla, ja se sai minut miettimään, kuinka me kumpikin...

Rakkain ihmiseni koko maailmassa, kaipaam sinua joka päivä, joka tunti, joka minuutti, tiedätkö ollenkaan...

Rakas Héléne, eilen Arthur sanoi, että hän ei halua näin surullista isää ja että sinä voit nyt hyvin enkelin vieressä...

Héléne, mayday, mayday, tämä on hukkuvan hätähuuto, tule takaisin, en pysty...

Enkelini, näin sinusta unta viime yönä ja olin aivan sekaisin, kun et ollutkaan aamulla vieressäni...

Rakas, niin kovasti kaipaamani, ole kiltti äläkä luule, että olen unohtanut lupaukseni, minä vain...

Minä vain en ollut saanut paperille mitään muuta kuin tuota avutonta lätinää. Istuin onnettomuuteni lamaan-nuttamana ja olin yksinkertaisesti sanaton. En sitten ollut kirjoittanut enää mitään – se ei ole kovin hyvä juttu kirjailijalle – mikä oli luultavasti myös syy oven takana pauhaavaan myrskyyn.

Huokaisten laskin mustekynän kirjoituspöydälle, nousin ja menin ikkunaan. Kadulla, Rue Jacobilla, seisoi tyylikkäästi pukeutunut pienikokoinen herrasmies tummansinisessä sadetakissa. Hän oli selvästikin päättänyt, ettei nostaisi sormeaan ovikelloilta. Tätä olin pelännytkin.

Mies katsoi ylös kostealle kevätaivaalle, jolla tuuli ajoi pilviä eteenpäin, ja minä vetäisin kiiruusti pääni pois ikkunasta.

Ovella seisoi Jean-Pierre Favre, kustantajani.

Niin kauan kuin muistan, olen toiminut kauniiden sanojen maailmassa. Ensin olin toimittaja, sitten käsikirjoittaja. Ja lopulta kirjoitin ensimmäisen romaanini, romanttisen komedian, jolle ilmeisesti oli tilausta ja josta tuli kaikkien yllätykseksi bestseller. Pariisia sanotaan rakkauden kaupungiksi, mutta se ei päde poikkeuksetta kirjoihin, joita pariisilaiset kustantajat etsivät. Olin saanut hylkäyksen toisensa jälkeen, tai en vastausta lainkaan, mutta sitten eräänä päivänä minulle vastasikin Éditions Garamond, pieni kustantamo, jonka toimisto on Rue de Seinellä. Vaikka kustantamo julkaisi ensisijaisesti korkeakirjallisia ja älyllisiä teoksia, kustantaja Jean-Pierre Favre rakastui tragikoomisten juonenkulkujen täyteiseen huvittavaan pikku käsikirjoitukseeni, josta ei puuttunut romantiikkaa.

”Olen nyt kuusikymmentäkolmevuotias, ja aina vain harvemmat ja harvemmat asiat saavat minut nauramaan”,

hän sanoi, kun tapasimme ensimmäistä kertaa Café de Floressa. ”Monsieur Azoulay, teidän kirjanne sai minut nauramaan, ja se on enemmän kuin mitä suurimmasta osasta nykykirjallisuutta voi sanoa. Mitä vanhemmaksi ihminen tulee, sitä vähemmän hän nauraa, uskokaa pois.” Huokais-ten hän nojasi taakse nahkanojatuolissaan ikkunan edessä kahvilan ensimmäisessä kerroksessa, mistä olimme löytäneet rauhallisen pöydän. Hän nosti kätensä koomisen epätoivoisena. ”Kysyn vain, missä ovat kirjailijat, jotka osaavat edelleen kirjoittaa todella hyvää komediaa? Sellaista jossa on lämpöä ja älyä. Mutta ei! Kaikki haluavat kirjoittaa toivottomuudesta, rappiosta, suuresta draamasta. Draamaa, draamaa, draamaa.” Hän löi muutaman kerran otsaansa, jolta hänen harmaat jo ohenevat hiuksensa oli tyylikkäästi kammattu taakse. ”Suurkaupunkien masennus, lastenmurhaajat, El Kaidan ja kumppaneiden kylvämät kauhuvisiot.” Hän pyyhkäisi pari leivänmurua pöydältä. ”Kaikelle on paikkansa, mutta ...” Hän nojautui eteenpäin, ja hänen kirkkaiden silmiensä katse porautui lävitseni. ”Haluan kertoa teille jotain, nuori mies. Hyvää komediaa on paljon vaikeampi kirjoittaa kuin luullaan. Se, että osaa loihtia tekstiä, joka ei ole täynnä latteuksia mutta on silti ihanan kepeää ja jättää meille tunteen, että elämä on elämisen arvoista kaikesta huolimatta – se on todellista taidetta! Olen kaiken kaikkiaan liian vanha kertomuksille, jotka luettuaan ihminen on sitä mieltä, että on parasta etsiä heti seuraava kerrostalo, jonka katolta voi hypätä.” Hän repi kärsimättömästi auki kolme sokeripakkausta, kaatoi ne vastapuristettuun appelsiinimehuunsa ja sekoitti juomaa kuin riivattuna. Sitten hänen päähänsä ilmeisesti pälkähti uusi ajatus.

”Tai elokuva! Entäs sitten elokuvat!”

Hän piti taidepaussin, ja odotin jännityksellä, mitä oli

luvassa. Tämä mies oli loistava puhumaan, sen verran olin jo ymmärtänyt.

”Pelkkää surua ja kunnianhimoista hulluutta. Nykyään kaikki haluavat olla ennen kaikkea yhtä asiaa: omintakeisia. Mutta minä haluaisin nauraa, ymmärrättekö. Haluaisin jotakin, mikä saisi sydämeni lyömään.” Hän pani takkinsa alla olevan taivaansinisen liivin napin kiinni ja joi suuren kulauksen appelsiinimehua. Yhtäkkiä hänen kasvoilleen kohosi poikamainen virne.

”Oletteko nähnyt elokuvan, jossa japanilainen teurastaja rakastuu sikaansa, ja lopulta he tekevät kaksoisitsemurhan harakirillä? Kuka ihme keksii sellaista?” Hän pudisti päätään. ”Ihmiset ovat tulleet hulluiksi. Kaipaan todellakin Billy Wilderin tai Peter Bogdanovichin kaltaisia elokuvaohjaajia. He olivat hyviä ihmisiä.” Hän naksautti kieltään hyväksyvästi muutaman kerran. ”Voi vain toivoa, että Woody Allen jaksaa vielä vähän aikaa. *Midnight in Paris* oli aivan upea, eikö totta? Se lumosi ja viihdytti älykkäästi, sai hymyilemään. Vaimoni ja minä, me kirjaimellisesti leijailimme ulos elokuvateatterista.”

Nyökkäsin samanmielisenä. Olin myös nähnyt sen elokuvan.

”Uskokaa minua, monsieur Azoulay, elämä ei ole kovin hauskaa, ja siksi tarvitsemme lisää sellaisia kirjoja kuin teidän romaaninne”, hän päätti palopuheensa ja ojensi minulle mustekynän kustannussopimuksen allekirjoittamista varten. ”Uskon teihin.”

Siiitä kaikesta oli vain kuusi vuotta. Romaanistani tuli bestseller, sain kolmen kirjan sopimuksen Garamondin kanssa, ja se turvasi talouteni seuraaviksi vuosiksi ja salli minun omistautua vain kirjoittamiselle. Tutustuin punatukkaiseen Hélèneen, joka rakasti Heinrich Heinen runoja

ja lauloi suihkussa Sacha Distelin kappaleita. Hänestä tuli opettaja, hän tuli raskaaksi, hänestä tuli vaimoni, ja meille syntyi pieni poika, joka, kuten Héléne aina korosti, oli onnekseen perinyt minun tummanvaaleat hiukseni eikä Hélénen porkkanapäätä.

Elämä oli valoisaa kuin kesäpäivä, ja mitä tahansa teimmekin, asiat tuntuivat luistavan.

Kunnes katastrofi iski.

”Verta väärässä paikassa”, Héléne sanoi minulle eräänä aamuna tullessaan kylpyhuoneesta. ”No, ei se varmaankaan ole mitään vakavaa.”

Ja sitten se olikin vakavaa. Vakavampaa kuin vakava. Olin hyvin myyvien romanttisten komedioiden kirjoittaja, ansaitsin elantoni niillä. Ja yhtäkkiä sanastoni täytyi hyvin ahdistavista sanoista, kuten ”suolistosyöpä”, ”kasvainmerkkiaine”, ”sisplatiini”, ”etäpesäke”, ”morfiinipumppu”, ”saattohoito”.

Sain nyt tuta hyvin läheltä, että elämä ei ollut hauskaa, vaikka Héléne olikin rohkea ja ennuste näytti alussa erittäin optimistiselta. Vuoden kuluttua tauti vaikutti olevan ohi. Oli kesä, ja matkustimme Arthurin kanssa Bretagneen meren rannalle. Elämä oli arvokkaampaa kuin koskaan, lahja. Olimme saaneet uuden mahdollisuuden.

Sitten Héléne alkoi valittaa selkäkipuja. ”Minusta on tulossa pikku hiljaa vanha nainen”, hän vitsaili sitoessaan värikästä pareotaan rannalla. Silloin etäpesäkkeitä oli jo kaikkialla, ne olivat vallanneet hänen kehonsa kuin pienet ravut eivätkä suostuneet enää katoamaan. Lokakuun puolivälissä kaikki oli ohi. Etäpesäkkeet levisivät ja Héléne hajosi, minun aina optimistinen, iloinen vaimoni, joka rakasti nauraa. Ja hänen mukanaan hajosivat kaikki unelmat, joita meillä oli.

Jäin yksin pienen poikamme, raskaan sydämen, lunastamattoman lupauksen ja vähitellen tyhjenevän pankkitilin kanssa. Oli maaliskuu, en ollut kirjoittanut vuoteen riviäkään, uutta romaaniani oli olemassa vasta viitisenkymmentä sivua, ja nyt kustantajani – ymmärrettävästi – seisoi ovellani ja halusi tietää, miten kirjoittaminen eteni.

Ovikellon soitto oli lakannut.

Monsieur Favre oli hieno mies. Hän oli ollut äärimmäisen ymmärtäväinen. Hän ei ollut painostanut minua kertaakaan kaikkina näinä kuukausina. Hän oli antanut minulle aikaa saada itseni kokoon, päästä kaiken yli, löytää uuden suunnan, kuten niin kauniisti sanotaan. Hän ei ollut maininnut sanallakaan romaaniani, joka oli alun perin suunniteltu julkaistavan tänä vuonna, ja oli luultavasti vain siirtänyt sen vähin äänin seuraavaan kevääseen.

Hän oli yrittänyt ottaa yhteyttä ensimmäisen kerran kaksi viikkoa sitten. Toipilasaika oli selvästikin ohi. Varovaisia tiedusteluja puhelinvastaajassani, joka oli päällä aamusta iltaan. Myötätuntoinen kirje, jonka lopussa oli kysymys. Hänen numeronsa matkapuhelimessani, uudestaan ja uudestaan.

Olin leikkinyt kuollutta, ja tavallaan olinkin sitä. Luo-vuuteni oli poissa. Nokkeluuteni oli vaihtunut kyynisyyteen. Raahauduin päivien läpi enkä ollut tavoitettavissa, ja mitä olisin edes voinut sanoa hänelle? Että en enää koskaan panisi paperille mitään kelvollista? Että minulla ei ollut enää sanoja? Syvästi onneton mies, joka tunnettiin hauskoista komedioistaan – se oli kohtalon ivaa.

Kuka edes keksi mitään niin kamalaa? Jumala oli sadistinen vitsiniekka, ja minä olin menettänyt pelin.

”Draamaa, draamaa, draamaa”, mutisin katkerasti hymyillen ja menin taas ikkunaan. Monsieur Favre oli

lähtenyt, ja huokaisin helpotuksesta. Hän oli ilmeisesti luovuttanut.

Sytytin tupakan ja katsoin kelloa. Vielä kolme tuntia ennen kuin minun pitäisi hakea Arthur päiväkodista. Arthur oli ainoa syy siihen, miksi olin edelleen olemassa. Miksi ylipäänsä nousin ylös, pukeuduin, ostin supermarketista jotain syötävää. Puhuin.

Pikku kaveri ei antanut periksi. Sen hän oli perinyt äidiltään. Hän kiskoi minut pienillä käsillään katsomaan, mitä oli rakentanut Lego-palikoista, hän kapusi öisin sänkyyn viereeni ja lepäsi siinä luottavaisesti, hän pakotti minut keskusteluihin, kysyi tuhansia kysymyksiä, teki suunnitelmia. Hän sanoi: ”Haluan eläintarhaan katsomaan kirahveja” tai ”Lupasit lukea minulle jotain” tai ”Onko äiti nyt kevyempi kuin ilma?”

Tumppasin savukkeen ja istuin takaisin kirjoituspöydän ääreen. Tupakoin liikaa. Join liikaa. Elin närästyslääkkeillä. Otin uuden tupakan askista, josta silmiini pisti kamala kuva tupakoitsijan keuhkoista. No niin! Loppu koittaisi myös minulle, mutta ennen sitä kirjoittaisin ainakin tämän kirjeen – ensimmäisen kolmestakymmenestäkolmesta kirjeestä, jotka tuntuivat minusta yhtä tarpeettomilta kuin struuma. Kirjeitä kuolleelle. Haroin hiuksiani. ”Voi Hélène, miksi ... Miksi?” kuiskasin tuijottaen kehystettyä kuvaa, joka seisoi kirjoituspöydän tummanvihreällä nahkapäällysteellä.

Hätkähdin ovikellon soittoa. Kahuissani vedin valon sammuksiin vanhanaikaisen vihreän pankkiirivalaisimen pienestä ketjusta. Valo oli palanut tarpeettomasti aikaisesta aamusta saakka. Kuka siellä nyt oikein oli? Hetken kuluttua joku jyskytti voimakkaasti nyrkillään ovea.

”Azoulay? Azoulay, avatkaa, tiedän että olette kotona!”

Kyllä, minä olin kotona, itse valitsemassani kolmannen

kerroksen vankilassa, ja mieleeni palasi taas kerran se, miten pari vuotta sitten olimme Hélénen ja välittäjän kanssa seisoskelleet tyhjissä huoneissa tässä vanhassa asunnossa, jonka käsirahan pystyimme itse asiassa maksamaan ensimmäisestä tekijänpalkkiostani. Unelmahuoneisto, välittäjä oli sanonut, aurinkoinen, vain kivenheiton päässä Boulevard Saint-Germainilta ja silti rauhallinen. Mutta täällä ei ole hissiä, oli Héléne pannut vastaan, sitten vanhana olemme aivan hengästyneitä, kun meidän täytyy kii- vetä kaikki nämä portaat. Olimme nauraneet. Vanhuus oli ollut vielä niin kaukana.

Hassua, mitä kaikkea ihminen saattaa suunnitella – ja siten kaikki meneekin aivan eri lailla.

Joka tapauksessa Jean-Pierre Favren oli onnistunut jotenkin päästä sisään porraskäytävään, ja hän oli myös ketterästi kavunnut portaat ylös.

Luultavasti hän oli soittanut jonkun naapurin ovikelloa. Toivottavasti ei Cathérine Ballandin, jolla oli asuntomme vara-avain hätätilanteiden varalta.

Cathérine oli vaimoni paras ystävä. Hän asui suoraan alapuolellamme kissansa Zazien kanssa ja yritti parhaansa mukaan olla tukenani. Hän oli uskonut vielä viisi päivää ennen Hélénen kuolemaa, että kaikki voisi vielä kääntyä hyväksi. Välillä hän hoiti Arthuria ja pelasi tämän kanssa tuntikausia Uno-nimistä korttipeliä, jonka viehätystä en ollut koskaan ymmärtänyt. Cathérine oli uskomattoman mukava, mutta hän kaipasi itsekkin Héléneä niin paljon, ettei kyennyt oikeasti lohduttamaan minua. Päinvastoin – joskus en kestänyt hänen puolikuunmuotoisten Julie Delpy -silmiensä surullista, paljonpuhuvaa katsetta kun hän huokaisi: ”Voi Julien...”

Toistaiseksi en vielä ollut itkenyt hänen olkaansa vasten, Luojan kiitos!

”Azoulay? Azoulay, älkää olko typerä. Näin teidät jo ikkunassa. Avatkaa ovi! Minä täällä, Jean-Pierre Favre, kustantajanne. Muistattehan? Älkää nyt seisottako minua porraskäytävässä kuin mitäkin idioottia. Haluan vain puhua kanssanne. Avatkaa!” Lisää jyskytystä.

Pysyin hiljaa kuin hiiri. Hämmästyttävää, millainen voima tuon pienen miehen aina niin täydellisesti hoide-
tuissa käsissä oli.

”Ette voi piilotella tuolla tavalla ikuisesti”, kuului jälleen oven ulkopuolelta.

Voinpas, ajattelin päättäväisesti.

Hiippailin varpaisillani asunnon ovelelle ja toivoin kuulevani hänen loittonevat askeleensa puuportaissa. Mutta en kuullut mitään. Ehkä me seisoiimme kumpainenkin ovella, minä sisäpuolella ja hän ulkopuolella, hengitystä pidätellen ja korvia höristäen.

Sitten kuulosti siltä kuin vihkosta olisi repäisty sivu. Hetken kuluttua oven alta liukui valkoinen paperi.

Azoulay? Oletteko kunnossa? Kertokaa minulle ainakin, että kaikki on hyvin. Teidän ei tarvitse päästää minua sisään, mutta minä en lähde, ennen kuin annatte minulle jonkin elonmerkin. Olen huolissani teistä.

Selvästikin hän epäili, että seisoin jo tuolilla silmukka kaulassani kuten masentunut sankari elokuvassa *Leipää ja tulppaaneja*, joka oli hänen suosikkejaan.

Hymyilin tahtomattanikin ja hiivin takaisin kirjoitus-
pöydän ääreen.

Kaikki on hyvin, kirjoitin tikkukirjaimilla ja työnsin paperin oven alta.

Miksi ette sitten avaa?

Mietin hetken.

En voi.

Vastaus tuli heti.

Mitä se muka tarkoittaa, ettette voi? Oletteko alasti? Tai humalassa? Onko teillä naisseuraa?

Läimäytin otsaani, puristin huulet yhteen ja pudistin päätäni. Naisseuraa – niin vanhanaikaista sanaa saattoi käyttää vain Favre.

Ei, ei naisseuraa. Minä kirjoitan.

Työnsin paperin takaisin oven alla olevasta raosta ja odotin.

Mukava kuulla. On hyvä, että kirjoitatte taas. Se vie ajatuksenne muualle, huomaatte sen pian. Siinä tapauksessa en halua häiritä. Kirjoittakaa, ystäväni! Ja antakaa kuulua itseltänne. Palaamisiin!

Selvä. Palaamisiin! Otan yhteyttä, kirjoitin takaisin.

Jean-Pierre Favre seisoj vielä hetken päättämättömänä oven takana, sitten kuulin hänen askeleensa portaissa. Kiirehdin ikkunaan ja näin hänen astuvan ulos talosta takinkaulus pystyyn käännettynä ja lähtevän tarmokkain lyhyin askelin kävelemään Rue Jacobia Boulevard Saint-Germainin suuntaan.

Sitten istuin kirjoituspöydän ääreen ja kirjoitin.

KIRJAILIJA JULIEN AZOULAY on murtunut mies. Hän on menettänyt rakkaan vaimonsa Hélénen traagisesti ja jäänyt yksin pienen poikansa kanssa. Aiemmin keveillä rakkausromaaneillaan menestystä niittänyt Julien ei enää näe keinoa jatkaa eteenpäin. Kadoksissa ovat niin usko rakkauteen, luovuus kuin elämänhalukin.

Vain yksi asia pitää hänet elämän syrjässä kiinni: lupaus kirjoittaa vaimolle 33 kirjettä, yksi tämän jokaista elinvuotta kohti. Julien kätkee kirjeet Montmartren hautausmaalle paikkaan, josta kukaan ei voi niitä löytää. Mutta sitten kirjeet alkavat yksi kerrallaan kadota.

Voiko rakkaus olla niin suurta, että se voittaa jopa kuoleman? Vai onko lähempänä joku, joka tahtoo Julienin taas muistavan, mikä elämässä on hyvää ja kaunista?

”Koskettava ja romanttinen aina viimeiselle sivulle asti.” ELLE

”Nicolas Barreau kirjoittaa jälleen kerran rakkaudesta, joka on hellää ja maagista.” COSMOPOLITAN

